

УДК 631.61

Горобець К.В., магістр спеціальності 193 Геодезія та землеустрій**Науковий керівник: Янкін О.Є., к.т.н., доцент кафедри геодезії***(Національний технічний університет "Дніпровська політехніка", м. Дніпро, Україна)*

ЩОДО РЕКУЛЬТИВАЦІЇ ПОРУШЕНИХ ЗЕМЕЛЬ МАЙДАНЧИКА ШЛАМОНАКОПИЧУВАЧА ВІДХОДІВ СПОРУДЖЕННЯ СВЕРДЛОВИН

Приведення у відповідність нормативів земельного та екологічного законодавства України впроваджує низку викликів для науковців та практикуючих спеціалістів з обох сфер.

В 2023 році оновились Перелік операцій з видалення відходів та Перелік операцій з відновлення відходів відповідно до Закону України «Про управління відходами» [1], а також – Порядок класифікації відходів та Національний перелік відходів [2]. Також, відповідно до положень [1] створена спеціальна інформаційна система управління відходами та впроваджена необхідність внесення до системи відомостей щодо таких операцій.

Згідно додатку 13 Порядку видачі, відмови у видачі, припинення дії дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів [3] для поновлення ліцензійної діяльності у сфері поводження з відходами потрібно додавати до пакету документів копію робочого проекту землеустрою щодо рекультивації порушених земель.

В 2022 році відповідно до положень Правил розроблення робочих проектів землеустрою [4] у сфері земельного законодавства оновились основні вимоги до змісту та формату робочих проектів землеустрою щодо рекультивації порушених земель.

Проаналізовано робочий проект землеустрою щодо рекультивації земель діючого шламонакопичувача бурових шлаків. Актуальність теми підкріплена тим, що підприємство, в інтересах якого проведені землевпорядні роботи, отримало ліцензію на поводження з відходами за новими вимогами законодавства.

Відповідно до пункту 15 [4] «Метою розроблення робочих проектів землеустрою щодо рекультивації порушених земель є визначення основних проектних рішень, виконання яких забезпечує ефективне використання рекультивованих ділянок, встановлення обсягів, технології та черговості виробництва відновлювальних робіт, визначення кошторисної вартості рекультивації».

Підхід до розроблення робочих проектів землеустрою включає аналіз виробничих процесів та впливу господарської діяльності. На ділянці, щодо якої розроблено робочий проект землеустрою, розташовано шламонакопичувач відходів спорудження свердловин-

При визначенні напрямку рекультивації враховано особливості поводження з буровими шламами, а саме: нейтралізація біологічними методами та захоронення після процесу стабілізації.

Особливістю виробничої діяльності на земельній ділянці є облаштування шламонакопичувача відходів спорудження свердловин почергово, траншейним методом, у десять черг. Таким чином, в робочому проекті землеустрою передбачено проектування заходів щодо рекультивації порушених земель на ділянках заповнених котлованів та зняття родючого шару ґрунту на ділянках, що будуть використані по чергам спорудження траншей.

В процесі розроблення робочих проектів землеустрою проводяться роботи щодо аналізу наявних ґрунтових досліджень, аналіз наявних матеріалів геодезичних робіт та виконання виносу в натуру (на місцевість) меж ділянок, на яких запроектовані роботи з рекультивації, виконується кошторисний розрахунок запроектованих робочих заходів відповідно до [4].

В робочому проєкті землеустрою щодо рекультивації порушених земель майданчика шламонакопичувача відходів спорудження свердловин на технічному етапі передбачено: влаштування піщаної підсіпки після завершення експлуатації траншеї, повернення родючого шару ґрунту, внесення добрив та для вісьмох нових черг – зняття родючого шару ґрунту з ділянок спорудження траншей та складування у кагати по периметру території. На біологічному етапі – в меліоративний період посів багаторічних трав та внесення мінеральних добрив, згодом – висадження дерев. Таким чином обраний лісгосподарський напрям рекультивації.

Рекультивація земель, порушених при будівництві шламонакопичувача, проводиться поетапно, відразу після наповнення траншеї кожної з черг. Роботи з рекультивації виконуються впродовж року, за винятком періоду промерзання землі і бездоріжжя.

Варто зазначити, що аналізуючи вимоги щодо охорони земель в частині рекультивації порушених земель для ділянок місць поводження з відходами, згідно [4], встановлено, що в пункті 17- 25 не передбачено узагальнених вимог до таких робочих проєктів землеустрою. Окремі вимоги до рекультивації земель передбачені у відомчих галузевих стандартах, в тому числі СОУ 73.1-41-11.00.02:2011 [5]. Тому виникає питання доповнення діючих нормативних актів до робочих проєктів землеустрою щодо рекультивації місць поводження з відходами.

Разом з тим, із впровадженням вимог щодо обліку відходів та ліцензування діяльності з їх поводження виникає необхідність пов'язати норми земельного та екологічного законодавства.

Пропозиції:

1. Доповнити дані Державного земельного кадастру у вигляді інформаційного шару відомостей про землі, зайняті місцями поводження з відходами із зазначенням даних щодо ліцензій на відповідну діяльність.

2. В Державному земельному кадастрі доповнити дані розділу «Відомості про заходи щодо охорони земель і ґрунтів» відповідною інформацією.

Перелік посилань:

1. Про управління відходами: Закон України від 20.06.2022 р. № 2320-IX. Дата оновлення: 31.10.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2320-20> (дата звернення 05.11.2025).

2. Про затвердження Порядку класифікації відходів та Національного переліку відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 20.10.2023 р. № 1102. Дата оновлення: 07.11.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2023-%D0%BF#n204>(дата звернення: 05.11.2025).

3. Про затвердження Порядку видачі, відмови у видачі, припинення дії дозволу на здійснення операцій з оброблення відходів: Постанова Кабінету Міністрів України від 19.12.2023 р. № 1328. Дата оновлення: 20.06.2025. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1328-2023-%D0%BF#n10> (дата звернення: 05.11.2025).

4. Про затвердження Правил розроблення робочих проєктів землеустрою: Постанова Кабінету Міністрів України від 02.02.2022 р. № 86. Дата оновлення: 05.11.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/86-2022> (дата звернення: 05.11.2025).